

Назва дисципліни	Інтелектуальний капітал в сучасній економіці
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Пляшко О.С.
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	http://www.rshu.edu.ua/121-personalii/1215-oliashko-olha-stepanivna
E-mail викладача:	olga.plyashko@rshu.edu.ua
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Цілі навчальної дисципліни

Мета: вивчення теоретичних та практичних засад сутності, оцінювання та управління інтелектуальним капіталом на різних рівнях.

Завданнями навчальної дисципліни є: засвоєння теоретичних та практичних засад функціонування та забезпечення інтелектуального капіталу як драйвера економічного зростання.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка та освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика» РДГУ дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності:

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Очікувані результати навчання:

Р1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися

власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

P2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

P3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

P6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

P8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

P9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

P11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

P12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

P19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

P21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

P23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Інтелектуальний капітал в сучасній економіці» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо прослухав дисципліни професійної підготовки: Макроекономіка, Економіка підприємства, Економічний аналіз.

Мотивація здобувачів вищої освіти полягає:

- формування почуття задоволення від пізнання нового;
- усвідомлення розширення власних перспектив у плані фахової підготовки, знайомства з новаціями практичної фахової діяльності;
- формування стійкої тенденції до продовження пізнання нового;
- вузькі соціальні мотиви (прагнення отримати схвалення, посісти гідне місце в соціальній групі, підтвердити свій статус, підвищити рівень креативності, фаховості);
- мотиви соціального співробітництва, спілкування з іншими людьми упродовж здобуття вищої освіти.

Спільна (групова) діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни «Інтелектуальний капітал в сучасній економіці» може бути:

- 1) за рівнем навчальних можливостей здобувачів – гомогенною та гетерогенною;
- 2) за особливостями розподілу навчальних завдань – однорідною, диференційованою, кооперованою, індивідуально груповою;
- 3) за часом функціонування – пролонгованою та локальною.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні курсу передбачає:

- підготовку до аудиторних занять та опрацювання матеріалу практичних робіт;
- вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у Робочій програмі винесено на самостійне опрацювання;

- виконання диференційованих завдань;
- підготовку рефератів та реферативних повідомлень, виступів на заняттях;
- виконання завдань для самоконтролю, що передбачає розв'язання практичних завдань, проходження тестів, відповідей на питання тощо;
- виконання творчих завдань, передбачених дисципліною.

Перелік тем

- Тема 1. Економічна природа та сутність інтелектуального капіталу.
 Тема 2. Моделі та структуризація інтелектуального капіталу.
 Тема 3. Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства.
 Тема 4. Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу.
 Тема 5. Управління інтелектуальним капіталом.
 Тема 6. Напрями розвитку інтелектуального капіталу підприємств.
 Тема 7. Основи захисту інтелектуального капіталу.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базова

1. Ілляшенко С.М., Голишева Є.О., Колодка А.В. Управління інтелектуальним капіталом підприємства: монографія. Суми: ТОВ «Триторія», 2017. – 360 с.
2. Інтелектуальний капітал підприємства: навчальний посібник / М. А. Коваленко, А. В. Ломоносов, О. Е. Ломоносова, Г. О. Житченко. – Херсон: Олді-плюс, 2019. – 400с. URL: <https://core.ac.uk/download/548676849.pdf>
3. Літвінов О. С. Інтелектуальний капітал підприємства: сутність, оцінка, розвиток : монографія . - Одеса : Астропринт, 2019. -392 с. URL: <http://surl.li/mysph>

Допоміжна

1. Андрющенко К.І. Інтелектуальний капітал як основа комерціалізації компанії. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2020/14.pdf
2. Андрющенко К.А. Вартісна характеристика інтелектуального капіталу компанії URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4361>
3. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: підручник. К.: Знання, 2006. – 431 с.
4. Бутнік-Сіверський О. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект / О. Бутнік--Сіверський. URL: <https://www.ndiiv.org.ua>
5. Дашевська А.А., Скоробагата Л.В. Людський капітал у системі обліку та оподаткування. Проблеми розвитку підприємництва в Україні в контексті активізації процесів євроінтеграції. 2017. С. 94–98.
6. Зеліско І.М., Пономаренко Г.Ю. Управління інтелектуальним капіталом підприємств: монографія. Київ, 2015. – 280 с.
7. Інтелектуальний потенціал підприємства : монографія / В. О. Коюда, В. В. Воліков. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 336 с. Кендюхов, О. В. Ефективне управління інтелектуальним капіталом: монографія. Донецьк: ДонУЕП, 2008. – 363 с.
8. Семікіна М.В., Петіна О.М. Інтелектуальний бізнес: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання. Кіровоград: КНТУ, 2015. – 141 с.
9. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
10. Собко О.М. Інтелектуальний капітал і креація вартості підприємства: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 444 с.
11. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник: 3-ге вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 504 с
12. David J. Teece Managing Intellectual Capital: Organizational, Strategic and Policy Dimensions [Електронний ресурс] Oxford Scholarship Online, available at <https://oxford.universitypressscholarship.com/view/10.1093/0198295421.001.0001/acprof9780198295426>

13. Gioacasi D. Intellectual capital: a critical approach on definitions and categorization (2014) Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Centre for European Studies, Iasi, Vol. 6, Iss. 4, pp. 57-62. URL: <https://www.econstor.eu/handle/10419/198348>

14. Sveiby K.E. The New Organizational Wealth: Managing and Measuring Knowledge Based Assets [Електронний ресурс] / К.Е. Sveiby. – Режим доступу: <http://www.sveiby.com/articles/MeasureIntangibleAssets.html/>

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика» підготовки бакалавра спеціальності 051 «Економіка».
2. Сайт кафедри економіки та управління бізнесом: <http://www.ekibernetika.org.ua>.
3. Сайт-платформа кафедри економіки та управління бізнесом для дистанційного навчання: www.kibernetika.rv.ua.
4. **Бібліотеки:**
  - РДГУ: <http://library.rshu.edu.ua>,
  - Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека: <https://lib.rv.ua>
  - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
  - Державна науково-технічна бібліотека України – www.gntb.n-t.org/
5. Законодавство України <http://www.zakon.rada.gov.ua>
6. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua>

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату у навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання*	Методи оцінювання результатів навчання**
ЗК1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	P1	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО4 МО9 МО10
		P2	Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО4 МО9 МО10

		P9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P15	Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
ЗК2.	Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій...	P1	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P2	Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P6	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P17	Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10

			наслідків.		
		P23	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
ЗК7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	P19	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
СК3	Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.	P1	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
СК4	Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.	P2	Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P3	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро - та макроекономіки	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P7	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10

		P9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P23	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
СК6	Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач	P19	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
СК8	Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.	P21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
		P11	Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально - економічних і трудових відносин.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10
СК13	Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.	P23	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO4 MO9 MO10

* MН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); MН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття); MН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); MН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); MН5 – відеометод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання

(дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань); МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

** МО1 – екзамен; МО2 – усне або письмове опитування; МО3 – колоквиум; МО4 – тестування; МО5 – командні проєкти; МО6 – реферати, есе; МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах; МО9 – захист лабораторних і практичних робіт; МО10 – залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни

«Інтелектуальний капітал в сучасній економіці»

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Теми							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
10	10	10	10	10	10	10	
Модульний контроль - 30							

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
T2	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
T3	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
T4	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
T5	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
T6	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
T7	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання тестових завдань.	5	10
		5	
<i>Модульний контроль</i>		30	30
Разом		100	

**Система та критерії оцінювання
у Рівненському державному гуманітарному університеті**

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					залік
90–100	A	відмінно	здобувач вищої освіти (ВО) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	зараховано
82–89	B	дуже добре	здобувач ВО вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	
74–81	C	добре	здобувач ВО вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64–73	D	задовільно	здобувач ВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	
60–63	E	достатньо	здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину	Середній (репродуктивний)	

			його відтворює на репродуктивному рівні		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	не зараховано
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.